

Dr. sc. Edin RIZVANOVIĆ, redovni profesor UDK: 347.736 : 347.424 (497.6)
Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Pravni fakultet Primljeno: 6. travnja 2022.
Edin.Rizvanovic@unmo.ba Prihvaćen 19. travnja 2022.

Izvorni znanstveni rad

Dr. sc. Marija VIDIĆ, izvanredna profesorica
Sveučilište u Mostaru, Pravni fakultet
marija.vidic@pf.sum.ba

Marko BARIĆ, mag.iur.
Agencija za poštanski promet Bosne i Hercegovine
student Poslijediplomskog doktorskog studija pravnih znanosti
barichmarko@gmail.com

POLOŽAJ STEČAJNOG UPRAVITELJA PREMA NOVOM ZAKONU O STEČAJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Sažetak: *Autori u radu analiziraju položaj stečajnog upravitelja prema novom Zakonu o stečaju u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je stupio na snagu 15. srpnja 2021. godine. Stečajni upravitelj kao operativno tijelo u stečajnom postupku ima središnju ulogu i od njegovog postupanja ovisi i učinkovitost stečajnog postupka. Položaj stečajnog upravitelja je specifičan jer u sebi objedinjuje dvije funkcije. On je tijelo stečajnog postupka s javnim ovlastima i zastupnik je dužnika po zakonu. Zbog tog specifičnog položaja je iznimno bitno i na koji način je reguliran njegov rad i nadzor nad njegovim postupanjem. Radi jačanja povjerenja u pravosudni sustav izbor i imenovanje stečajnih upravitelja trebao bi biti transparentan. Iako su nove zakonske odredbe unaprijedile svenukupan položaj stečajnih upravitelja, autori daju kritički osvrt na pitanja koja su ostala neregulirana i koja bi stečajni postupak učinila transparentnijim i učinkovitijim.*

Ključne riječi: *stečaj, stečajni postupak, privremeni stečajni upravitelj, stečajni upravitelj, povjerenik*

1. Uvod

Iako je Bosna i Hercegovina (BiH) otvorena za strana ulaganja, investitori ako žele uspjeti, moraju prevladati endemsku korupciju, složene zakonske/regulatorne okvire i strukture vlasti, netransparentne poslovne procedure, nedovoljnu zaštitu imovinskih prava i slab pravosudni sustav. Gospodarske reforme za dovršetak tranzicije iz socijalističke prošlosti u budućnost orijentiranu na tržišno gospodarstvo odvijaju se sporo i zemlja ima nisku razinu izravnih stranih ulaganja.¹ Priljev izravnih inozemnih ulaganja u BiH u 2020. godini iznosio je 678,2 milijuna KM, pokazuju podatci Centralne banke Bosne i Hercegovine.² Prema Izvješću Svjetske banke o lakoći poslovanja za 2020. godinu, BiH je među najmanje atraktivnim poslovnim okruženjem u jugoistočnoj Europi.³

¹ Vidi: Investment Climate Statements 2021., The Investment Climate Statement Chapter of the CCG is provided by the State Department, Last published date: 2021-09-13, dostupno na: <https://www.state.gov/reports/2021-investment-climate-statements/>, (1. 3. 2022.).

² Podatci dostupni na Centralna banka Bosne i Hercegovine: <https://cbbh.ba/press/ShowNews/1371?lang=hr>, (1. 3. 2022.).

³ Vidi: Doing Business 2020, str. 4., dostupno na: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/b/bosnia-and-herzegovina/BIH.pdf>, (1. 3. 2022.).

U svijetu dinamičnog i modernog gospodarstva nesolventnost je svakodnevna realnost. Polovica poduzetnika posluje kraće od pet godina, a otprilike svake godine njih gotovo 200.000 diljem Europske unije (EU) suočava se s nesolventnošću i kao rezultat toga milijuni ljudi ostaju bez posla. Broj nesolventnosti udvostručio se od početka COVID krize.⁴

Nova stečajna pravila u BiH, u skladu s *Preporukom o novom pristupu stečaju i insolventnosti poduzetnika*⁵ koje je Europska komisija donijela 12. ožujka 2014. godine, trebaju nelikvidnim gospodarskim društvima pružiti mogućnost nastavke poslovanja kroz financijsko i operativno restrukturiranje. Praktične, učinkovite, precizne i sadržajne zakonske odredbe otklanjaju prepreke investicijskih ulaganja koja trebaju osigurati nova radna mjesta, novčana sredstva kojima će se ostvariti financijski, odnosno gospodarski napredak. Stečajni zakon je bitan dio pravnog sustava i nužan za tržišno natjecanje. Da bi provedba stečajnog zakona bila učinkovita, odnosno da bi stečajni postupak bio djelotvoran ključnu ulogu imaju stečajni upravitelji kao jedno od tijela stečajnog postupka. „Stečajni postupak je jedini sudski postupak u čijoj provedbi, osim suda, sudjeluju i izvansudska tijela: stečajni upravitelj/povjerenik, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika.“⁶ U stečajnom postupku sučeljavaju se mnogobrojni i sadržajno različiti interesi sudionika jer se mijenja ekonomski i pravni položaj dužnika, kao i svih subjekata koji su s njim u doticaju.⁷ Nijedan gospodarski sustav nije pošteđen ekonomskih gubitaka ni postupka stečaja.⁸ Dužnik otvaranjem stečajnog postupka gubi poslovnu i procesnu sposobnost. Prava i dužnosti upravljačkih tijela, prelaze na stečajnog upravitelja. Stečajni postupak iznimno je kompleksan postupak u čijoj realizaciji, u operativnom smislu, stečajni upravitelj je najvažnije tijelo stečajnog postupka.⁹

2. Stečajna regulativa u Bosni i Hercegovini

U pravnome sustavu BiH područje stečajnoga prava uređeno je entitetskim propisima i propisima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.¹⁰ Primarni zakoni koji isključivo

⁴ Vidjeti Obrazloženje Nacrta konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, 18. 2. 2022., str. 37.

⁵ Europska Komisija, Preporuke komisije od 12. 3. 2014 o novom pristupu stečaju i nesolventnosti poduzeća, Bruxelles, 12. 3. 2014.

⁶ HRASTINSKI JURČEC, Ljiljana, BARAN, Nevenka, MARKOVIĆ, Nevenka, *Stečaj potrošača*, Priručnik za polaznike/ice, Pravosudna Akademija, Zagreb, srpanj 2019., str. 15. „Predstečajni i stečajni postupak su izvanparnični postupci s brojnim posebnostima koje zahtijevaju kombinaciju pravila parničnog, izvanparničnog (u užem smislu) te ovršnog postupka.“ ŠIMIĆ, Željko, PERIŠA, Igor, *Stečajni sudac kao tijelo predstečajnog i stečajnog postupka*, Priručnik za polaznike/ice, Pravosudna Akademija, Zagreb, travanja 2017., str. 7. Isto vidi: ŠIMIĆ, Željko, OMAZIC, Ivica, *Tijela stečajnog postupka*, Priručnik za polaznike/ice, Pravosudna Akademija, Zagreb, ožujak 2016., str. 6. VELIMIROVIĆ, Mihailo, *Stečajno pravo*, Symbol, Novi Sad, 2004., str. 6. i 7. Vodič kroz stečajni postupak, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, listopad 2015., str. 4. ERAKOVIĆ, Andrija, *Tijela stečajnog postupka*, Novosti u stečajnom pravu s pročišćenim tekstom zakona, Organizator, Zagreb, 2001., str. 69.

⁷ BULJAN, Vesna, *Stečajni upravitelj*, Reforma ovršnog i stečajnog prava, Zbornik radova, Organizator, Zagreb, 1999., str.159.

⁸ ČOLOVIĆ, Vladimir, MILJEVIĆ, Nedeljko, *Stečajni postupak, teoretska razmatranja, zakonski propisi, sudska praksa i obrasci za praktičnu primjenu*, Banja Luka, 2004., str. 23.

⁹ BULJAN, *Stečajni upravitelj*, op. cit., str.159. ERAKOVIĆ, *Tijela stečajnog postupka*, op. cit., str. 74.

¹⁰ VIDIĆ, M., *Osnove stečajnog prava*, PRESSUM, Mostar, 2021., str. 47.

reguliraju stečajnopravnu materiju su: Zakon o stečaju Federacije BiH (ZS FBiH)¹¹ iz 2021. godine, Zakon o stečaju Republike Srpske (ZS RS)¹² iz 2016. godine i Zakon o stečaju Brčko distrikta BiH (ZS BD)¹³ iz 2019. godine. Pored ovih triju zakona ovo pitanje, odnosno pitanje posebnih stečajnih postupaka, regulira i Zakon o bankama (ZOB)¹⁴ te Zakon o osiguranju (ZOS).¹⁵

Osim zakona, značajnu ulogu u ostvarivanju učinkovitosti stečajnog postupka imaju i provedbeni akti. Republika Srpska i Brčko distrikt BiH su donijeli nove provedbene propise sukladno novim stečajnim zakonima,¹⁶ što je uradila i Federacija BiH početkom 2022. godine. U "Službenim novinama FBiH" broj 4/22 od 14. 01. 2022. godine, objavljeni su sljedeći pravilnici koji se odnose na Zakon o stečaju: 1. **Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca za prijavu** potraživanja i obrasca za glasanje o prihvaćanju prijedloga finansijskog i operativnog restrukturiranja s izjavom o smanjenju potraživanja u predstečajnom postupku, 2. Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca prijedloga za pokretanje predstečajnog postupka, 3. Pravilnik o naknadama i nagradama za rad stečajnog upravitelja i članova odbora vjerovnika, 4. Pravilnik o programu stručnog ispita za stečajnog upravitelja i načinu njegovog polaganja i načinu stručnog usavršavanja i 5. Pravilnik o utvrđivanju standarda za upravljanje stečajnom masom. Pored toga, značajno je navesti i: Pravilnik o vremenskim okvirima po predmetima u sudovima i

¹¹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 53/21. U Federaciji BiH je Zakon o stečajnom postupku Federacije BiH ("Službene novine FBiH", br. 29/2003, 32/2004, 42/2006, 4/2017 - odluka US i 52/2018., ZSP FBiH) bio na snazi do 15. 7. 2021., do stupanja na snagu novog Zakona o stečaju Federacije BiH (ZS FBiH). Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH je dana 26. siječnja 2021. godine usvojio Prijedlog zakona o stečaju, a Dom naroda Parlamenta FBiH na 10. sjednici od 29. travnja 2021. usvojio Prijedlog zakona o stečaju.

¹² „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 16/2016. U Republici Srpskoj je 2016. usvojen novi Zakon o stečaju RS (ZS RS), kojim je stavljen van snage prethodno važeći Zakon o stečajnom postupku, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 67/02, 77/02, 38/03, 96/03, 68/07, 12/10, 16/10 i 26/10.

¹³ „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 16/2019, 29/2020. U Distriktu Brčko, za razliku od entitetskih propisa, dugo je na snazi bio Zakon kojim se u jednom tekstu regulira materija stečaja, prinudnog poravnanja i likvidacije (Zakon o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji Brčko Distrikta, „Službeni glasnik Distrikta Brčko“, br. 1/02.). Tek se 2019. implementirao Zakon o stečaju Brčko Distrikta BiH (ZS BD).

¹⁴ „Službene novine FBiH“, broj: 27/17.

¹⁵ „Službene novine FBiH“, broj: 23/17.

¹⁶ U Republici Srpskoj: Pravilnik o izgledu i sadržaju Obrasca za glasovanje o prihvaćanju prijedloga finansijskog i operativnog restrukturiranja, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 68/16., Pravilnik o izgledu i sadržaju Obrasca prijedloga za pokretanje postupka finansijskog i operativnog restrukturiranja, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 68/16., Pravilnik o izgledu i sadržaju Obrasca za prijavu tražbina u postupku finansijskog i operativnog restrukturiranja, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 68/16., Pravilnik o kodeksu za stečajne upravitelje, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 11/17., Pravilnik o utvrđivanju standarda za upravljanje stečajnom masom, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 54/17., Pravilnik o naknadama i nagradama za rad stečajnog upravitelja i članova odbora vjerovnika, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 30/18. U Brčko distriktu BiH: Pravilnik o izgledu i sadržaju prijedloga za pokretanje predstečajnog postupka, „Službeni glasnik BD BiH“, br. 4/20., Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca za prijavu potraživanja u predstečajnom postupku, „Službeni glasnik BD BiH“, br. 4/20., Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca za glasanje o prihvaćanju prijedloga finansijskog i operativnog restrukturiranja, „Službeni glasnik BD BiH“, br. 4/20., Pravilnik o naknadama i nagradama za rad stečajnog upravitelja i članova odbora vjerovnika, „Službeni glasnik BD BiH“, br. 4/20., Pravilnik o utvrđivanju standarda za upravljanje stečajnom masom, „Službeni glasnik BD BiH“, br. 3/20.

tužiteljstvima u BiH,¹⁷ kojim su određeni kriteriji i metodologija za određivanje i praćenje poštivanja optimalnih rokova za rješavanje predmeta u sudovima i tužiteljstvima u skladu sa smjericama Europske komisije za učinkovitost pravosuđa (CEPEJ),¹⁸ Uputstvo o primjeni pravilnika o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužiteljstvima u BiH i Aneks Pravilnika o vremenskim okvirima za postupanje po predmetima u sudovima i tužiteljstvima u BiH - optimalni rokovi za rješavanje predmeta.¹⁹ Sukladno čl. 17. ZS FBiH, određeno je da ako stečajnim zakonom nije drukčije određeno, u predstečajnom i stečajnom postupku sukladno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku²⁰ pod uvjetom da nisu u suprotnosti sa ciljevima i načelima predstečajnog i stečajnog postupka.

Iako je Federacija BiH donijela novi stečajni zakon i unaprijedila položaj stečajnog upravitelja, pooštrila uvjete za izbor i nadzor nad njegovim radom, ipak, zakonodavac je propustio prigodu nove stečajne odredbe uskladiti s Direktivom o restrukturiranju i nesolventnosti.²¹ S obzirom na stanje svijesti koje još uvijek prevladava u bosanskohercegovačkom društvu da stečaj znači „smrt“ gospodarskog društva, potrebno je poboljšati transparentnost i predvidljivost postupaka u ostvarivanju rezultata koji su povoljni za očuvanje poslovanja i za omogućavanje druge prilike poduzetnicima ili kojima se dopušta učinkovita likvidacija neodrživih poduzeća. Potrebno je smanjiti predugo trajanje stečajnih postupaka, što za posljedicu ima pravnu nesigurnost za vjerovnike i ulagače te niske stope naplate.²²

3. Privremeni stečajni upravitelj

Prethodni stečajni postupak je faza stečajnog postupka koja prethodi glavnom postupku, koji se pokreće i vodi s ciljem utvrđivanja stečajnih razloga.²³

U prethodnom postupku, stečajni sudac postavlja privremenog stečajnog upravitelja kao mjeru osiguranja. Tijekom prethodnog postupka funkcija mu je privremena.²⁴

¹⁷ „Službeni glasnik BiH“, br. 5/13, 101/13, 61/14.

¹⁸ Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine, dostupno na: <https://vsts.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=53437>, (3. 3. 2022.)

¹⁹ Dostupni na: <https://vsts.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=53437>, (30. 10. 2021.)

²⁰ U BiH se primjenjuju 4 Zakona o parničnom postupku. Zakon o parničnom postupku iz 2003., noveliran 2015. godine primjenjuje se na području Federacije BiH, „Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03., 73/05., 19/06., 98/15. U Republici Srpskoj primjenjuje se Zakon o parničnom postupku Republike Srpske, „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 59/2003., 85/03., 74/05., 63/07., 105/08., 85/03., 63/07., Odluke US 45/09., 49/09, 61/13. i u Brčkom Distriktu Zakon o parničnom postupku Brčko Distrikt, „Službeni glasnik Brčko Distrikt BiH“, br. 8/09, 52/10., 27/14. Pred Sudom BiH Zakon o parničnom postupku pred Sudom BiH, „Službeni glasnik BiH“, br. 36/04., 84/07., 58/13.

²¹ Direktiva (EU) 2019/1023 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o okvirima za preventivno restrukturiranje, otpustu duga i zabranama te o mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga i o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 (Direktiva o restrukturiranju i nesolventnosti), (SL L 172/18).

²² Vidjeti: Sažetak dokumenta Direktive o restrukturiranju i nesolventnosti, dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=LEGISSEM:4406088>, (18. 3. 2022.).

²³ MARKIĆ, Vesna, *Gospodarska društva*, Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2001., str. 205. RADOVIĆ, *Stečajno pravo*, Knjiga prva, Univerzitet u Beogradu, Pravni fakultet, Beograd 2017., str. 258. VIDIĆ, *Osnove stečajnog prava*, op. cit., str. 105.

²⁴ MARKOVIĆ, Nevenka, *Stečajni upravitelj*, Treća novela Stečajnog zakona, Opća redakcija Mihajlo Dika, Narodne novine, Zagreb, listopad 2003., str. 75.

Na temelju prijedloga za pokretanje stečajnog postupka, stečajni sudac donosi rješenje o pokretanju prethodnog stečajnog postupka radi utvrđivanja uvjeta za otvaranje stečajnog postupka.²⁵ Sukladno čl. 61., st. 2. ZS FBiH, tim rješenjem stečajni sudac imenuje privremenog stečajnog upravitelja, koji je dužan utvrditi postoje li razlozi i uvjeti za otvaranje i vođenje stečajnog postupka, kada je podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka stečajni dužnik, je li stečajni dužnik, odnosno tijelo ovlašteno za zastupanje stečajnog dužnika podnijelo prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u roku od 60 dana od dana nastupanja platežne nesposobnosti ili kada je podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka vjerovnik, je li vjerovnik podnio prijedlog za pokretanje stečajnog postupka nakon isteka roka od 60 dana od dana nastupanja platežne nesposobnosti kada je to bio dužan da podnese stečajni dužnik, odnosno tijelo ovlašteno za zastupanje stečajnog dužnika.

Radi osiguranja buduće stečajne mase stečajni sudac može rješenjem odrediti mjere, a i ukinuti ih.²⁶ Jedna od mjera je da može postaviti privremenoga stečajnoga upravitelja. Obvezno će postaviti privremenoga stečajnoga upravitelja ako poslovanje stečajnoga dužnika još nije obustavljeno. Ako je stečajni sudac postavio privremenog stečajnog upravitelja i dalje prema vlastitoj procjeni ili na zahtjev privremenog stečajnog upravitelja može narediti da: a) privremeni stečajni upravitelj može poduzimati pravne radnje i pravne poslove potrebne za nastavak poslovanja u ime stečajnog dužnika i s učinkom za njega, uz uvjet da nastavak takvih aktivnosti ne šteti dužnika, niti potencijalne stečajne vjerovnike, b) privremenom stečajnom upravitelju u tom slučaju nije potrebna suglasnost stečajnog dužnika, koji je u tom smislu isključen iz posloводства, c) pravne radnje stečajnog dužnika postaju pravno valjane samo uz prethodnu suglasnost privremenog stečajnog upravitelja.

Sukladno čl. 63. ZS FBiH privremeni stečajni upravitelj ima sljedeće ovlasti i obveze: dužan je osigurati imovinu stečajnoga dužnika i brinuti o njoj, dužan je ispitati hoće li imovina stečajnoga dužnika pokriti troškove postupka i postoji li razlog otvaranju stečajnoga postupka te u roku od 30 dana od svoga imenovanja sudu podnijeti izvješće o svojim nalazima, procjenjuje može li se nastaviti poslovanje stečajnoga dužnika u cjelini ili u pojedinim dijelovima, ako bi nastavkom poslovanja nastala šteta za dužnika ili za potencijalnu stečajnu masu, privremeni stečajni upravitelj mora podnijeti prijedlog stečajnom sudcu o privremenoj obustavi poslovanja,²⁷ dužan je namiriti potraživanja koja zasnuje on ili stečajni dužnik uz njegovu suglasnost, osim ako je drukčije ugovoreno ili uređeno zakonom,²⁸ dužan je dostaviti izvješće stečajnom sudcu: kada je podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka stečajni dužnik, je li stečajni dužnik, odnosno tijelo ovlašteno za zastupanje stečajnoga dužnika, podnio prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka u roku od 60 dana od dana nastupanja platežne nesposobnosti ili kada je podnositelj prijedloga za otvaranje stečajnog postupka vjerovnik, je li vjerovnik podnio prijedlog za pokretanje stečajnoga postupka nakon isteka roka od 60 dana od dana nastupanja platežne nesposobnosti kada je to bio dužan podnijeti stečajni dužnik, odnosno tijelo ovlašteno za zastupanje stečajnoga dužnika, te nije dužan namiriti porezna i druga javna davanja nastala u ovom razdoblju.²⁹

²⁵ Čl. 61., st. 1. ZS FBiH.

²⁶ Čl. 62. ZS FBiH.

²⁷ Protiv odluke o prijedlogu za obustavu poslovanja žalbu može uložiti dužnik, kao i privremeni stečajni upravitelj.

²⁸ Privremeni stečajni upravitelj dužan je osigurati da se pravo vjerovnika zadovolji i nakon otvaranja stečajnog postupka.

²⁹ Ta potraživanja predstavljaju stečajna potraživanja sukladno čl. 91. ZS FBiH, odnosno ta se potraživanja svrstavaju u stečajne vjerovnike općeg isplatnog reda.

Privremeni stečajni upravitelj ima ovlast ući u poslovne prostorije stečajnoga dužnika i provesti nužne radnje, pregled poslovnih knjiga i poslovne dokumentacije dužnika,³⁰ dužan je stečajnom sudcu položiti račun i podnijeti izvješće o svome radu za razdoblje privremene uprave, te ima pravo na naknadu koja se određuje pravilnikom.

Privremeni stečajni upravitelj je mjera osiguranja kojom se ograničavaju ovlasti tijela stečajnog dužnika dok se ne donese odluka o otvaranju stečajnog postupka.³¹ Prema čl. 62., st. 7. ZS FBiH stečajni sudac može donijeti rješenje kojim se stečajnom dužniku narediti opću zabranu raspolaganja ako postoje posebne okolnosti u slučaju opasnosti od kašnjenja. U tom slučaju ovlaštenja upravljanja i raspolaganja imovinom stečajnog dužnika prelazi u potpunosti na privremenog stečajnog upravitelja.³²

4. Stečajni upravitelj

4.1. Pravni položaj stečajnoga upravitelja

Postoji više teorija o pravnom položaju stečajnoga upravitelja u stečajnome postupku. Teorija zastupanja podrazumijeva da stečajni upravitelj ima pravni položaj zastupnika. Stečajni upravitelj izvršava radnje u ime i za račun drugog pravnog subjekta s neposrednim učinkom za tu pravnu osobu. Postavlja se pitanje čiji je on zastupnik. Stečajni upravitelj je zastupnik stečajne mase.³³ Naziva se i organskom teorijom,³⁴ ali se danas rijetko zastupa.³⁵ Stečajni upravitelj je zakonski prinudni zastupnik stečajnoga dužnika s ovlastima zastupanja.³⁶ Stečajni dužnik je stranka u stečajnom postupku, koju po zakonu zastupa stečajni upravitelj. Ova teorija ima svoje nedostatke: stečajni upravitelj mora brinuti i o interesima drugih dionika stečajnoga postupka, a ne samo o interesima stečajnoga dužnika,³⁷ stečajni upravitelj ovlasti vršenja brojnih radnji ne crpi iz moći zastupanoga, nego ih vrši iz vlastitih ovlasti za razliku od zastupnika čiji je obujam ovlasti ograničen ovlastima zastupanoga.³⁸

Prema teoriji službe stečajni upravitelj nije ni zastupnik ni tijelo stečajnoga postupka ili stečajne mase, već nositelj javnopravne službe koji radnje u stečajnome postupku vrši u svoje ime. Prema ovoj teoriji stečajni je upravitelj „posebno tijelo pravne zaštite koji u svoje ime vrši dužnost i poduzima radnje na koje ga zakon ovlašćuje“.³⁹ Stečajni upravitelj ima neovisan položaj u odnosu na ostale dionike stečajnoga postupka,⁴⁰ stoga

³⁰ Dužnik, ako je pojedinac, odnosno tijela dužnika, ako je dužnik pravna osoba, obvezni su dozvoliti privremenom stečajnom upravitelju pregled poslovnih knjiga i poslovne dokumentacije dužnika.

³¹ MARKOVIĆ, *Stečajni upravitelj*, op. cit., str. 80.

³² Čl. 62., st. 8. ZD FBiH.

³³ BULJAN, *Stečajni upravitelj*, op. cit., str. 160.

³⁴ POZNIĆ, Borivoje, RAKIĆ - VODINELIĆ, Vesna, *Građansko procesno pravo*, petnaesto izmenjeno i dopunjeno izdanje, Savremena administracija, Beograd, 1999., str. 587.

³⁵ ČOVIĆ, Šefkija, *Poslovno pravo*, Company law, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2003., str. 127.

³⁶ STANKOVIĆ, Gordana, PETRUŠIĆ, Nevena, *Stečajni upravitelj kao subjekt stečajnog postupka*, Pravo i privreda, 2004, vol. 41, br. 5-8, str. 626.

³⁷ BULJAN, *Stečajni upravitelj*, op. cit., str. 160. MARKIĆ, *Gospodarska društva*, op. cit., str. 205.

³⁸ RADOVIĆ, *Stečajno pravo*, Knjiga prva, op.cit., str. 258.

³⁹ POZNIĆ, RAKIĆ-VODINELIĆ, *Građansko procesno pravo*, op.cit., str. 587.

⁴⁰ BULJAN, *Stečajni upravitelj*, op. cit., str. 161. ŠIMIĆ, OMAZIĆ, *Tijela stečajnog postupka*, op. cit., str. 22.

radnje poduzima u svoje ime te pravne posljedice takva postupanja nastupaju po sili zakona.⁴¹

Stečajno pravo u BiH prihvatilo je mješovitu teoriju, odnosno kombinaciju teorije zastupanja i teorije službe.⁴²

Stečajni upravitelj sukladno stečajnom zakonu vodi poslove i zastupa stečajnoga dužnika, stoga se stečajni upravitelj smatra zakonskim zastupnikom stečajnoga dužnika dok u slučaju prodaje stečajnoga dužnika kao pravne osobe, stečajni bi upravitelj bio zakonski zastupnik stečajne mase.⁴³ Stečajni upravitelj podnosi tužbu za pobijanje (čl. 144. ZS FBiH), prodaje imovinu stečajnoga dužnika (čl. 160., 161. i 162. ZS FBiH) i čini druge radnje u ime i za račun stečajnoga dužnika. S druge strane, brojne su radnje stečajnoga upravitelja u stečajnome postupku koje vrši u svoje ime, što teorija zastupanja ne može objasniti. Primjerice, stečajni upravitelj može podnijeti prijedlog stečajnoga plana (čl. 78., st. 1., toč. E ZS FBiH), ispituje prijavljena potraživanja, popisuje imovinu stečajnoga dužnika, sačinjava brojne dokumente i dr. Dakle, sve se ove radnje mogu objasniti teorijom službe, kao i radnje koje poduzima na temelju stečajnoga zakona u ime stečajnoga dužnika.⁴⁴

Stečajni upravitelj je središnje i operativno tijelo stečajnoga postupka.⁴⁵ O osobinama stečajnog upravitelja (stručnosti, sposobnosti, angažiranosti i učinkovitost) ovisi uspješna provedba svakog stečajnog postupka.⁴⁶ Položaj stečajnog upravitelja je specifičan jer u sebi objedinjuje dvije funkcije. On je tijelo stečajnog postupka s javnim ovlastima i zastupnik je dužnika po zakonu.⁴⁷ Za stečajnoga upravitelja može se imenovati samo fizička osoba koja raspolaže potrebnom stručnošću i poslovnim iskustvom i koja se nalazi na Listi stečajnih upravitelja ministarstva.⁴⁸ Stečajni upravitelj je tijelo stečajnoga postupka koji, pod nadzorom stečajnoga sudca, obavlja poslove tijela stečajnoga dužnika, prikuplja i unovčava imovinu stečajnoga dužnika te priprema i provodi namirenje vjerovnika.⁴⁹

⁴¹ Teorija službe ima posljedice i na procesno pravo jer stranka u postupku nije stečajni dužnik, već stečajni upravitelj koji u svoje ime vodi postupak ali i o pravima i obvezama stečajne mase. RADOVIĆ, *Stečajno pravo*, Knjiga prva, op.cit., str. 259.

⁴² VIDIĆ, *Osnove stečajnog prava*, op. cit., str. 107.

⁴³ ČOVIĆ, *Poslovno pravo*, op.cit., str. 127.

⁴⁴ RADOVIĆ, *Stečajno pravo*, Knjiga prva, op.cit., str. 260.

⁴⁵ LUKŠIĆ, Branimir, *Trgovačko pravo*, Logos, Split, 2003., str. 190., MILIJEVIĆ, *Stečajni postupak*, op. cit., str. 44.

⁴⁶ LUKŠIĆ: *Trgovačko pravo*, op. cit., str. 219. MARKIĆ, *Gospodarska društva*, op. cit., str. 205. HRASTINSKI JURČEC, Ljiljana, *Pravni položaj stečajnoga upravitelja u stečajnim postupcima*, Zagreb, listopad 2007., str. 1., dostupno na: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:TzingtZmr10J:https://www.vtsrh.hr/uploads/Dokumenti/Savjetovanja/1_-_stečajni_upravitelji_-_referat.doc+&cd=1&hl=hr&ct=clnk&gl=ba, (23. 3. 2022.).

⁴⁷ MARKIĆ, *Gospodarska društva*, op. cit., str. 205. ERAKOVIĆ, *Tijela stečajnog postupka*, op. cit., str. 74.

⁴⁸ Čl. 71., st. 1. ZS FBiH.

⁴⁹ GORENC, Vilim, *Rječnik trgovačkog prava*, Masmedia, Zagreb, 1997., str. 483., isto tako: KLAUZLARIĆ, Željana, *Stranačka sposobnost (ius standi in iudicio) stečajne mase nakon brisanja stečajnog dužnika iz sudskog registra (čl. 199. st. 4. Stečajnog zakona)*, Hrvatska pravna revija, br. 12, prosinac 2006., godina VI, str. 91. MARIĆ, Biljana, Nedelko, MILIJEVIĆ, *Organi stečajnog postupka i njihovi međusobni odnosi*, Pravna riječ, Udruženje pravnika Republike Srpske, Časopis za pravnu teoriju i praksu, Banja Luka, 2006., str. 497.

4.2. Uvjeti za obavljanje djelatnosti stečajnoga upravitelja

Stečajni upravitelj u stečajnom postupku ima dvojaku ulogu. On je zastupnik stečajnoga dužnika po zakonu, on je tijelo stečajnoga postupka, odnosno ima javnu funkciju. Operativno provodi stečajni postupak pod nadzorom i u suradnji sa stečajnim sudcem i drugim tijelima stečajnoga postupka.⁵⁰

Profesija stečajnih upravitelja posebna je profesija koja podrazumijeva specijalizirana znanja i iskustva.⁵¹ Zbog neprofesionalnih postupaka stečajnih upravitelja u praksi,⁵² zakonodavac je propustio utemeljiti neovisnu agenciju za licenciranje stečajnih upravitelja.⁵³ Stečajni upravitelji obvezni su kontinuirano raditi na stručnome usavršavanju, a postojanje agencije za licenciranje⁵⁴ moglo bi, između ostaloga, imati vrlo važnu ulogu.⁵⁵

Na Listu stečajnih upravitelja Ministarstvo pravde FBiH uvrstit će osobu koja ispunjava sljedeće uvjete: da je državljanin BiH, odnosno Federacije, da je zdravstveno sposobna obavljati dužnost stečajnoga upravitelja, da nije navršila 63 godina života na dan imenovanja za stečajnoga upravitelja, da ima završen ekonomski, pravni ili fakultet tehničkoga smjera i to sedmi stupanj visokoga obrazovanja, odnosno visoko obrazovanje prvoga ciklusa (koji se vrjednuje s 240 ECTS bodova) ili drugoga ciklusa sustava studiranja po Bolonjskom procesu, da ima radno iskustvo u struci u trajanju od najmanje pet godina i položen stručni ispit za stečajnoga upravitelja, da nije osuđivan za sljedeća kaznena djela: protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, za kaznena djela iz glave XIX Kaznenoga zakona Federacije BiH⁵⁶ protiv spolne slobode i morala, za kaznena djela iz glave XXX KZ-a FBiH protiv javnoga reda i pravnoga prometa, za kaznena djela iz glave XXXI KZ-a FBiH protiv podmićivanja i kaznena djela protiv službene i druge odgovorne funkcije, za kaznena djela iz glave XXIX KZ-a FBiH protiv pravosuđa, za kaznena djela iz glave XXII KZ-a FBiH protiv gospodarstva, poslovanja i sigurnosti platnoga prometa te za kaznena djela iz glave XXIII KZ-a FBiH iz oblasti poreza.

Polaganje stručnoga ispita za stečajnoga upravitelja vrši se na temelju javnoga poziva ministra pravde Federacije BiH. Javni poziv objavljuje se u *Službenim novinama Federacije BiH* i u najmanje jednim dnevnim novinama koje su dostupne na cijelom

⁵⁰ HRASTINSKI JURČEC, *Pravni položaj stečajnoga upravitelja u stečajnim postupcima*, op.cit., str. 2. – 3. ERAKOVIĆ, *Tijela stečajnog postupka*, op. cit., str. 74. VIDIĆ, *Osnove stečajnog prava*, op. cit., str. 109.

⁵¹ RADOVIĆ, Vuk, *Osnovi stečajnog prava*, Univerzitet u Beogradu, Pravni fakultet, Beograd, 2018., str. 67.

⁵² Izvješće revizije učinka, Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine, Ured za reviziju Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2020., str. 16. i 17.

⁵³ Vidjeti za Republiku Srbiju: Zakon o Agenciji za licenciranje stečajnih upravitelja, "Sl. glasnik RS" br. 84/04, 104/09 i 89/15.

⁵⁴ Agencija za licenciranje stečajnih upravitelja u Srbiji obavlja stručne i regulatorne poslove, i to: izdaje i obnavlja licencu za obavljanje poslova stečajnog upravitelja; vrši stručni nadzor nad radom stečajnog upravitelja, oduzima licencu za obavljanje poslova i izriče druge mjere propisane zakonom; izdaje obvezujuća uputstva stečajnim upraviteljima kada je to potrebno radi ujednačavanja primjene propisa kojima se uređuje stečaj; vodi imenik stečajnih upravitelja; priprema prijedlog nacionalnih standarda za upravljanje stečajnom masom i prijedlog kodeksa etike stečajnih upravitelja; poslove stečajnog upravitelja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

⁵⁵ VIDIĆ, *Osnove stečajnog prava*, op. cit., str. 109.

⁵⁶ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17.

području Federacije BiH te na internetskoj stranici Ministarstva pravde Federacije BiH. Stručni ispit za stečajnoga upravitelja polaže se pred tročlanim povjerenstvom koje imenuje ministar pravde Federacije BiH. Program stručnoga ispita za stečajnoga upravitelja i način njegova polaganja, kao i način stručnoga usavršavanja stečajnih upravitelja, propisuje se pravilnikom koji donosi ministar. Sukladno čl. 2. Pravilnika o programu stručnog ispita za stečajnog upravitelja i načinu njegovog polaganja i načinu stručnog usavršavanja⁵⁷ kandidati za polaganje stručnog ispita za stečajnog upravitelja ispit polažu prema Programu koji se nalazi u prilogu pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Stečajni upravitelji mogu se organizirati u udruženje stečajnih upravitelja.⁵⁸ Takva udruga bi bila posvećena unaprjeđivanju stečajnih postupaka, jačanju uloge stečajnih upravitelja, kao i poboljšavanju položaja stečajnih upravitelja u pravosuđu kroz osnaživanje kompetencija i stjecanje znanja.⁵⁹

Radi podizanja stupnja profesionalizacije profesije stečajnih upravitelja, trebalo bi zakonski omogućiti i osnivanje društava stečajnih upravitelja. Na način da dva ili više stečajnih upravitelja koji su upisani na Listu stečajnih upravitelja mogu osnovati gospodarsko društvo za obavljanje poslova stečajnog upravitelja.⁶⁰

4.3. Lista stečajnih upravitelja

Sukladno čl. 72. ZS FBiH ministar pravde Federacije BiH utvrđuje Listu stečajnih upravitelja koja se objavljuje u *Službenim novinama Federacije BiH* i na internetskoj stranici ministarstva pravde Federacije BiH. Rješenje o upisu na Listu stečajnih upravitelja donosi ministar pravde Federacije BiH.

Ministarstvo će na kraju svake kalendarske godine revidirati postojeću listu stečajnih upravitelja kojima je tijekom godine prestalo pravo na imenovanje. Revidirana se Lista početkom svake kalendarske godine dostavlja svim sudovima na području Federacije BiH koji su nadležni postupati po stečajnom zakonu i objavljuje se u *Službenim novinama Federacije BiH* i internetskoj stranici nadležnog ministarstva. Zakonodavac je propustio odrediti da nadležno ministarstvo pravde na revidiranu Listu stečajnih upravitelja upisuje i podatke koji se odnose na predstečajne i stečajne postupke u kojima su imenovani kao povjerenici, privremeni stečajni upravitelji i stečajni upravitelji, način njihova izbora, naznaku dužnika i sudca koji vodi postupak, naznaku razrješenja i razloga razrješenja te izrečenih novčanih kazni. Odnosno, radi transparentnosti i jačanja povjerenja građana u pravosudni sustav, bilo bi djelotvornije kada bi se pravilnikom detaljno odredilo koji se podatci upisuju na Listu stečajnih upravitelja i popis stečajnih upravitelja te način vođenja i objave popisa stečajnih upravitelja na mrežnoj stranici.

Ministar, nakon prijma dvaju pravosnažnih rješenja o razrješenju dužnosti stečajnoga upravitelja (koja je donio sud), donosi rješenje kojim te osoba briše s Liste stečajnih

⁵⁷ Sukladno čl. 10. kandidati polažu ispit iz sljedećih predmeta: a) Stečajno pravo i radno pravo, b) Osnove građanskog i privrednog prava i c) Osnove računovodstva i financija.

⁵⁸ Zakonom o udruženjima i fondacijama Federacije BiH, (“Službene novine Federacije BiH”, broj 45/02) uređuje se osnivanje, registracija, unutrašnja organizacija i prestanak rada udruženja i fondacija, koje žele da se registriraju na razini Federacije BiH. Moramo istaknuti kako je nad Udruženjem stečajnih upravitelja Federacije BiH okončan stečajni postupak 23. 11. 2020. Više vidjeti na: <http://www.stecaj.ba/oglas/oglas/17543/>.

⁵⁹ Važno je da se upravitelji pridržavaju standarda za svoje zadaće, kao što je pokrivenost osiguranjem od profesionalne odgovornosti. Javna vlast ne bi trebale biti obvezne same osigurati potrebno osposobljavanje, nego bi to mogla osiguravati primjerice i strukovna udruženja. Više vidi: Direktiva o restrukturiranju i nesolventnosti.

⁶⁰ Vidjeti za hrvatsko pravo čl. 79.b novog Zakona o stečaju Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 71/15, 104/17, 36/22. (ZS RH).

upravitelja. Rješenje ministra kojim se osoba briše s Liste stečajnih upravitelja dostavlja se osobi na koju se odnosi. Protiv rješenja kojim se osoba briše s Liste stečajnih upravitelja ne može se izjaviti žalba, ali se protiv njega može pokrenuti upravni spor u roku od 30 dana od dana njegova primitka. Rješenje ministra kojim se osoba briše s Liste stečajnih upravitelja objavljuje se u *Službenim novinama Federacije BiH* i na internetskoj stranici nadležnog ministarstva.

Zakonodavac, također, nije predvidio ni „Listu visoko kvalificiranih stečajnih upravitelja“. Na Listu visoko kvalificiranih stečajnih upravitelja mogla bi biti upisana osoba koja je upisana na Listu stečajnih upravitelja najmanje sedam godina i koja je imenovana za stečajnog upravitelja u najmanje dva stečajna postupka u kojima se stečajni dužnici mogu označiti kao srednji i veliki poduzetnici u smislu računovodstvenih propisa i koja je uspješno dovršila najmanje dva stečajna postupka potvrdom stečajnog plana,⁶¹ kao i predvidjeti uvjete za imenovanje stečajnih upravitelja koji trebaju imati specijalizirana znanja za provedbu stečaja banaka i društava za osiguranje.

4.4. Imenovanje stečajnoga upravitelja

Stečajni sudac imenuje stečajnoga upravitelja rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka sukladno čl. 73. ZS FBiH. Stečajni sudac za stečajnog upravitelja može imenovati osoba koje se nalazi na Listi stečajnih upravitelja. Stečajni upravitelj je osoba koja vrši poslove u prikupljanju i unovčavanju imovine stečajnoga dužnika pod nadzorom stečajnoga sudca i odbora vjerovnika.⁶² Međutim, zakonodavac je i kod ove odredbe propustio regulirati, a u cilju transparentnosti, da se stečajni upravitelji imenuju metodom slučajnog odabira s Liste stečajnih upravitelja⁶³ ili na neki drugi način. Ovakvo su nejasni kriteriji i ostavljeno je stečajnim sudcima da samostalno procjenjuju karakteristike prilikom imenovanja stečajnih upravitelja.⁶⁴ Kako BiH teži pristupanju EU, trebala bi osigurati da su upravitelji prikladno osposobljeni, da su imenovani na transparentan način uzimajući u obzir potrebu za osiguravanjem učinkovitih postupaka, da ih se nadzire u provođenju njihovih zadaća i da svoje zadaće izvršavaju s integritetom.

4.5. Ograničenje u imenovanju stečajnih upravitelja

Sukladno čl. 74 ZS FBiH za stečajnoga upravitelja ne mogu biti imenovane osobe: koje moraju biti izuzete kao sudci u stečajnom postupku, koje su bliski srodnici sa stečajnim sudcem (ne navodi se do kojeg stupnja srodstva), koje su odgovorne za obveze u stečaju ili su članovi tijela za zastupanje stečajnoga dužnika, koje su vjerovnici stečajnoga dužnika ili koje su u konkurentskom odnosu sa stečajnim dužnikom, koje po posebnom zakonu ne bi mogle biti imenovane za člana nadzornoga tijela ili za zastupanje stečajnoga dužnika, koje su bile ili jesu zaposlene kod stečajnoga dužnika ili su bile ili

⁶¹ Vidjeti za hrvatsko pravo odredbu čl. 79.a SZ RH.

⁶² Vodič za učinkovitije rješavanje stečajnih predmeta, Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2019., str. 17.

⁶³ Vidjeti čl. 26., st. 1., Direktive o restrukturiranju i nesolventnosti, toč. b), c) i d) da su uvjeti za prihvatljivost kao i postupak imenovanja, razrješenja i davanja ostavke upravitelja jasni, transparentni i pošteti, da se pri imenovanju upravitelja za konkretan slučaj, uključujući slučajeve s prekograničnim elementima, uzimaju u obzir iskustvo i stručno znanje upravitelja te posebne značajke slučaja; i s ciljem izbjegavanja sukoba interesa, da dužnik i vjerovnici imaju mogućnost podnijeti prigovor na odabir ili imenovanje upravitelja ili zatražiti zamjenu upravitelja.

⁶⁴ Dosadašnja praksa se odvija na način da su sudci prilikom imenovanja stečajnih upravitelja uzimali u obzir dosadašnje rezultate rada i kompetencije stečajnih upravitelja, kao i složenost stečajnog predmeta. Izvješće revizije učinka, Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine, Ured za reviziju Federacije Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 2020., str. 18.

jesu članom nekog njegovog tijela, koje su za stečajnoga dužnika radila savjetodavno ili su sudjelovale u poslovima u svezi s imovinom i kapitalom stečajnoga dužnika.

4.6. Stručno usavršavanje stečajnih upravitelja

Sukladno čl. 75. ZS FBiH, stečajni upravitelji koji se nalaze na Listi stečajnih upravitelja dužni su stručno se usavršavati. U zakonu nije definirano obvezno donošenje etičkog kodeksa stečajnih upravitelja koji bi utvrdio etička načela i pravila ponašanja stečajnih upravitelja radi čuvanja dostojanstva i ugleda dužnosti stečajnog upravitelja. Niti je predviđeno na koji način se provodi postupak ako bi došlo do povrede etičkih načela. Za razliku od Federacije BiH, u Republici Srpskoj je Ministarstvo pravde 24. 1. 2017. donijelo Pravilnik o kodeksu za stečajne upravitelje sukladno čl. 294. ZS RS. Stečajni upravitelji obavljaju poslove održavajući razinu profesionalnoga znanja i potrebnih vještina za stečajnoga upravitelja. Razina profesionalnoga znanja i vještina stečajnoga upravitelja održava obvezatnim i kontinuiranim stručnim usavršavanjem.⁶⁵

Stečajni upravitelj u obavljanju poslova postupa tako da: profesionalno, savjesno i pravodobno ispunjava obveze propisane stečajnim zakonom i podzakonskim aktima u skladu sa zakonom, objektivno, neovisno i nepristrano pristupa radu u postupcima u kojima je imenovan za stečajnoga upravitelja, poštuje povjerljivost informacija o kojima kao stečajni upravitelj ima saznanja i profesionalno postupa vodeći brigu o okolnostima koje bi mogle dovesti do sukoba interesa.⁶⁶

Predstavnici pravne i poslovne zajednice navode kako stečajni sudci ponekad ne upravljaju radom stečajnih upravitelja na učinkovit način jer im nedostaje specijalizacija iz upravljanja stečajnim postupcima. Stečajni upravitelji ponekad u praksi upravljaju predmetima prema vlastitoj dinamici i svome viđenju. Ministarstvo pravde FBiH nije adekvatno pratilo rad stečajnih upravitelja niti je izricalo sankcije onim stečajnim upraviteljima koji su radili neprofesionalno i/ili neetično. Praksa je pokazala kako su stečajnim upraviteljima nedostajale vještine upravljanja složenim predmetima, posebice je velik problem bio u tome što su imenovani za više gospodarskih društava, što je otežavalo rad stečajnih upravitelja⁶⁷ i onemogućavalo učinkovito postupanje.

4.7. Broj predmeta koje može voditi stečajni upravitelj

Stečajni upravitelj može voditi dva stečajna postupka istodobno. Nadležni sud uređuje i vodi evidenciju o otvorenim stečajnim postupcima, angažiranim upraviteljima i broju predmeta kojima su upravitelji zaduženi.⁶⁸ Prema novom zakonu broj predmeta koji može voditi stečajni upravitelj je ograničen, što do sada nije bio slučaj. Cilj je onemogućiti da jedan stečajni upravitelj vodi istovremeno više stečajnih postupaka.⁶⁹

⁶⁵ VIDIĆ, *Osnove stečajnog prava*, op. cit., str. 112.

⁶⁶ Čl. 2. Pravilnika o kodeksu za stečajne upravitelje, „Službeni glasnik RS“. Br. 11/2017.

⁶⁷ Korištenje procesnih reformi za unapređenje privrednog pravosuđa u BiH, The World Bank, jun/lipnja 2019., str. 16.

⁶⁸ Čl. 76. ZS FBiH. U Prijedlogu Zakona o stečaju je bilo predviđeno: „(1) Stečajni upravitelj može voditi dva stečajna postupka istovremeno. (2) U stečajnim postupcima male vrijednosti stečajni upravitelj može voditi više od dva stečajna postupka. (3) Stečajni postupak male vrijednosti je onaj stečajni postupak u kojem očekivana vrijednost stečajne mase nije veća od 1.000.000 KM. (4) Nadležni sud uređuje i vodi evidenciju o otvorenim stečajnim postupcima, angažiranim upraviteljima i broju predmeta kojima su upravitelji zaduženi.“

⁶⁹ U dosadašnjoj praksi je jedan stečajni upravitelj istodobno vodio i do 10 predmeta. Vidi: ILO, Udruženje poslodavaca, Zakon o stečaju, str. 19., dostupno na: <http://www.upfbih.ba/uimages/dokumenti/Publikacija20Zakon20o20stečaju.pdf> (18. 3. 2022.).

U Federaciji BiH jedan stečajni upravitelj je često služio kao upravitelj za previše gospodarskih društava, što je dovodilo do problema učinkovitosti i stvaralo percepciju o nedostatku integriteta u postupku izbora stečajnih upravitelja.⁷⁰

U Republici Srpskoj čl. 71. ZS RS određeno je da jedan stečajni upravitelj može voditi jedan stečajni postupak, a iznimno, kada to zahtijevaju naročito opravdani razlozi, jedan stečajni upravitelj može istodobno voditi dva stečajna postupka. U stečajnim postupcima male vrijednosti stečajni upravitelj može voditi više od dva stečajna postupka. Stečajni postupak male vrijednosti je onaj stečajni postupak u kojem očekivana vrijednost stečajne mase nije veća od 100.000 KM. Okružni privredni sudovi uređuju i vode evidenciju o otvorenim stečajnim postupcima, angažiranim upraviteljima i broju predmeta kojima su upravitelji zaduženi.⁷¹

U bosanskohercegovačkoj javnosti se neučinkovitost stečajnih postupaka djelomično pripisivala stečajnim upraviteljima i stečajnim sudcima. Međutim, to nisu bitne zaprjeke učinkovitu procesuiranju stečajnih postupaka. Objektivne okolnosti, kao što je stanje gospodarstva u kojem nema financijskih sredstava za ponovno ulaganje radi ozdravljenja društava u problemima, dovodile su do neučinkovitosti i produženja stečajnih postupaka. Na stečajnim aukcijama nema kupaca za imovinu gospodarskih društava u stečaju, što otežava prikupljanje financijskih sredstava za naplatu vjerovnika i radnika. Prodana imovina uglavnom je pod hipotekom poreznih tijela.⁷² Izvješće o *Lakoći poslovanja* za 2019. godinu navodi da je prodaja nekretnina dovela do većine odugovlačenja u stečajnim postupcima.⁷³

Iako treba uzeti u obzir i objektivne okolnosti, novim odredbama će se percepcija javnosti značajno mijenjati jer će se onemogućiti situacije koje su ranije bile moguće. Primjerice: zbog nedostatka jasno definiranih kriterija za imenovanje stečajnih upravitelja u razdoblju od 2017. do 2019. događalo se da su pojedini stečajni upravitelji bili angažirani u značajno većem broju stečajnih predmeta u odnosu na druge stečajne upravitelje. Utvrđeno je je da su pojedini stečajni upravitelji istodobno bili angažirani u većem broju predmeta. Pojedini stečajni upravitelji su bili angažirani u 10, 15, pa čak i u 21 stečajnom predmetu, a jedan stečajni upravitelj je istodobno bio angažiran u 10 stečajnih predmeta.⁷⁴

4.8. Prava stečajnoga upravitelja

Otvaranjem stečajnog postupka prava stečajnog dužnika da upravlja i raspoláže imovinom koja pripada stečajnoj masi, kao i prava tijela stečajnog dužnika, prokuriste, zastupnika i punomoćnika stečajnog dužnika prelaze na stečajnog upravitelja.⁷⁵ Stečajni upravitelj ima prava i obveze tijela dužnika pravne osobe.⁷⁶

⁷⁰ Korištenje procesnih reformi za unapređenje privrednog pravosuđa u BiH, op.cit., str. 16.

⁷¹ Čl. 76. ZS BD određeno je da stečajni upravitelj može voditi dva stečajna postupka istovremeno. U stečajnim postupcima male vrijednosti stečajni upravitelj može voditi više od dva stečajna postupka. Stečajni postupak male vrijednosti je onaj stečajni postupak u kojem očekivana vrijednost stečajne mase nije veća od 100.000 KM. Sud uređuje i vodi evidenciju o otvorenim stečajnim postupcima, angažiranim upraviteljima i broju predmeta kojima su upravnici zaduženi.

⁷² Korištenje procesnih reformi za unapređenje privrednog pravosuđa U BiH, op.cit., str. 53.

⁷³ *Lakoća poslovanja 2020*. Bosna i Hercegovina, Federalni zavod za programiranje razvoja, Poređenje poslovne regulative kompanija u 190 zemalja svijeta, novembar, 2019., str. 45.

⁷⁴ Izvješće revizije učinka, Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine, op. cit., str. 19.

⁷⁵ Čl. 110. ZS FBiH.

⁷⁶ ERAKOVIĆ, *Tijela stečajnog postupka*, op. cit., str. 82.

Prava stečajnog upravitelja određena su čl. 77. ZS FBiH. Za razliku od ranije odredbe čl. 25. ZSP Federacije BiH koja je određivala i prava i obveze stečajnog upravitelja na nepotpun i nejasan način.⁷⁷ U novom ZS FBiH obveze stečajnog upravitelja su regulirane čl. 78. Prema ranije važećom odredbom nije bilo uređeno uspostavljanje pretpostavki za provedbu kvalitetnog nadzora nad radom stečajnog upravitelja. Tako nije postojala obveza stečajnog upravitelja da stečajnom sudcu i drugim tijela stečajnog postupka (odbor vjerovnika i skupština vjerovnika), kontinuirano u određenim vremenskim razmacima dostavlja izvješće o tijeku stečajnog postupka i stanju stečajne mase, niti su bile detaljno precizirane informacije i dokumentacija koju je stečajni upravitelj bio dužan dostaviti.

Stečajni je upravitelj ovlašten i obavezan bez odgađanja ući u posjed imovine koja spada u stečajnu masu, upravljati njome i po mogućnosti nastaviti poslovanje do izvještajnoga ročišta, ako to ne šteti stečajne vjerovnike, i unovčiti ju sukladno odredbama zakona. Ako je nužno za poslovanje i očuvanje stečajne mase, stečajni je upravitelj ovlašten u tijeku poslovanja i prije odluke odbora i skupštine vjerovnika unovčiti pojedine predmete i kvarljivu robu. Na temelju rješenja o otvaranju stečajnoga postupka stečajni je upravitelj ovlašten zahtijevati predaju cjelokupne imovine i dokumentacije koja se nalazi u posjedu stečajnoga dužnika, kao i imovinu stečajnoga dužnika koja se nalazi u posjedu trećih osoba.⁷⁸

Nagradu i naknadu za rad stečajnoga upravitelja određuje stečajni sudac sukladno pravilniku kojim se propisuju naknade i nagrade za rad stečajnih upravitelja.⁷⁹ Utvrđivanje standarda za upravljanje stečajnom masom propisuje se pravilnikom.⁸⁰ Ranije zakonske odredbe, kao ni podzakonski akti nisu propisivali standarde upravljanja stečajnom masom. Standardizacija postupanja i potrebni obrasci potrebni su radi učinkovitosti i transparentnosti stečajnog postupka, ali i djelotvornijeg nadzora nad radom stečajnih upravitelja.⁸¹

4.9. Obveze stečajnoga upravitelja

Središnja osoba i posebno tijelo stečajnoga postupka je stečajni upravitelj. Učinkovitost stečajnoga postupka uvelike ovisi o njegovim sposobnostima, stručnosti te osob-

⁷⁷ Izvješće revizije učinka, Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine, op.cit., str. 16. i 17.

⁷⁸ Čl. 77. ZS FBiH.

⁷⁹ Sukladno čl. 2. Pravilnika o naknadama i nagradama za rad stečajnog upravitelja i članova odbora vjerovnika, naknada je novčana nadoknada za materijalne troškove (kao što su: troškovi prijevoza, dnevnica, troškovi smještaja i sl.), koje su stečajni upravitelji, privremeni stečajni upravitelji, povjerenici i članovi odbora vjerovnik imali u tijeku postupka. Nagrada je novčana nadoknada za rad stečajnih upravitelja, privremenih stečajnih upravitelja, povjerenika i članova odbora vjerovnik.

⁸⁰ Sukladno čl. 2. Pravilnika o utvrđivanju standarda za upravljanje stečajnom masom su: a) standard o upravljanju računima otvorenim kod banaka, novčanim sredstvima stečajnog dužnika i vođenju poslovnih knjiga stečajnog dužnika (standard I), b) standard o popisu imovine i obveza stečajnog dužnika, procjeni vrijednosti imovine stečajnog dužnika i početnoj stečajnoj bilanci stečajnog dužnika (standard II), c) standard o sačinjavanju izvješće o ekonomsko-financijskom položaju stečajnog dužnika (standard III), č) standard o izvješćivanju i obavješćavanju tijela stečajnog postupka (standard IV), ć) standard o načinu i postupku unovčenja imovine stečajnog dužnika (standard V), d) standard o podatcima koje sadrži plan preustroja (standard VI), dž) standard o završnom računu stečajnog dužnika (standard VII) i đ) standard o načinu vođenja i čuvanju evidencije stečajnog dužnika (standard VIII).

⁸¹ Izvješće revizije učinka, Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine, op. cit., str. 18.

nim i moralnim načelima.⁸² Stečajni upravitelj je dužan u obavljanju dužnosti postupati savjesno i pošteno.⁸³

Stečajni je upravitelj dužan sukladno čl. 78., st. 1. ZS FBiH: odmah ući u posjed imovine stečajnoga dužnika, imovinu osigurati, upravlja njome, nastaviti poslovanje do izvještajnog ročišta, ako to ne šteti stečajnim vjerovnicima i stečajnoj masi; ako je to tipično za poslovanje i potrebno za njegovo nastavljanje, ovlašten je i prije odluke skupštine vjerovnika u tekućem poslovanju unovčiti pojedine predmete, naročito robu, izvršiti detaljan popis stečajne mase i popis dostaviti stečajnom sudcu najkasnije u roku od 45 dana od dana imenovanja, za svaki predmet treba navesti knjigovodstvenu vrijednost i očekivan iznos unovčavanja.

Stečajni upravitelj dužan je uraditi popis svih vjerovnika stečajnoga dužnika za koje je saznao i do kojih je došao iz knjiga i poslovne dokumentacije stečajnoga dužnika te napraviti nacrt tablice prijavljenih potraživanja.

Stečajni je upravitelj dužan sukladno čl. 78., st. 3. ZS FBiH: voditi poslovne knjige ili odrediti osobu koja će to činiti, uraditi početnu bilancu na temelju inventure prema stanju na dan otvaranja postupka, podnijeti potrebna izvješća nadležnim tijelima, sačiniti izvješće o ekonomsko-financijskom položaju stečajnoga dužnika i razlozima koji su doveli do stečaja, uraditi procjene o tijeku stečajnoga postupka, troškovima postupka i prijedlog odluka o vođenju stečajnoga postupka, obavijestiti poznate vjerovnike o otvaranju stečajnoga postupka, kao i sudove i tijela uprave kod kojih se vode sudski i upravni postupci u kojima je stečajni dužnik stranka u postupku, zastupati stečajnoga dužnika, odnosno stečajnu masu u pokretanju sudskih, upravnih i drugih postupaka, bez odgađanja unovčiti imovinu stečajnoga dužnika i namiriti vjerovnike sukladno zakonu, uraditi plan preustroja u slučajevima kada ga na to obaveže skupština vjerovnika te se izjasniti o planu kada plan podnosi druga osoba, redovito, a najmanje jednom u tri mjeseca, izvijestiti stečajnoga sudca i odbor vjerovnika o radnjama koje provodi u stečajnom postupku i stanju stečajne mase, krajem kalendarske godine treba uraditi završni račun za tu godinu, završni račun dostaviti stečajnom sudcu, odboru vjerovnika i drugim tijelima propisanim zakonom, pridržavati se zakonskih i sudskih rokova za provedbu radnji u stečajnome postupku i sve radnje završiti u roku predviđenu zakonom, stečajnom sudcu dati pismenu izjavu da nema smetnji za njegovo imenovanje, odnosno da nije navršio 63 godina života, te navesti koliko predmeta vodi sukladno predviđenu ograničenju. Stečajni je upravitelj dužan obavljati i druge poslove propisane zakonom.

Ako nije u mogućnosti propisane radnje provesti u roku, stečajni je upravitelj dužan o zaprjekama za provedbu tih radnji obavijestiti stečajnoga sudca i odbor vjerovnik, odnosno skupštinu ako nije izabran odbor vjerovnika sukladno čl. 78., st. 5. ZS FBiH.

Čl. 78., st. 3. i st. 5. ZS FBiH daju temelj za učinkovit nadzor rada stečajnog upravitelja, što ranijim zakonskim odredbama nije bilo predviđeno. Uspostavlja se sustav praćenja i evaluacije njihovog rada.

4.10. Odgovornost i osiguranje stečajnoga upravitelja

Odgovornost stečajnoga upravitelja za štetu je potencijalno najučinkovitija vrsta odgovornosti,⁸⁴ koja je opravdana jer je stečajni upravitelj produžena ruka svih tijela

⁸² IVANČEVIĆ, Katarina, *Osiguranje stečajnih upravnika od profesionalne odgovornosti*, Vek i po regulisanja stečaja u Srbiji, Institut za uporedno pravo u saradnji sa Pravnim fakultetom Univerziteta „Union“ Beograd, Beograd, 2019., str. 263.

⁸³ ŠIMIĆ, OMAZIĆ, *Tijela stečajnog postupka*, op. cit., str. 31.

⁸⁴ RADOVIĆ, *Stečajno pravo*, Knjiga prva, op.cit., str. 304.

stečajnog postupka i o njegovoj stručnoj i poslovnoj sposobnosti ovisi dužina i uspješnost stečajnog postupka.⁸⁵

Sukladno čl. 79. ZS FBiH, u slučaju da stečajni upravitelj povrijedi obveze koje je prema stečajnome zakonu dužan izvršavati, obvezan je nadoknaditi tako prouzročenu štetu svim dionicima stečajnoga postupka ako je šteta prouzročena namjerno ili iz krajnje nepažnje. Od naknade prouzrokovane štete izuzete su obveze stečajne mase koje nisu u potpunosti ispunjene iz mase ako stečajni upravitelj tijekom zasnivanja te obveze nije mogao predvidjeti da stečajna masa neće biti dovoljna za njezino ispunjenje. Stečajni sudac ima obvezu utvrditi okolnosti zbog kojih stečajni upravitelj nije izmirio te obveze i utvrditi eventualnu njegovu odgovornost.⁸⁶ Od pravila odgovornosti za štetu postoje eskulpacijski razlozi.⁸⁷ Stečajni upravitelj ne odgovara za štetu nastalu zbog radnje koju je odobrio sud ili odbor vjerovnika ili skupština vjerovnika ako odbor vjerovnika nije izabran, osim ako je odobrenje ishodio prijevarom.⁸⁸

O zahtjevima za naknadu štete podnesenima protiv stečajnoga upravitelja sud odlučuje u parničnome postupku,⁸⁹ a ne u stečajnom postupku.⁹⁰ Pravo na naknadu štete ima svaka osoba prema kojoj je postojala obveza koju je stečajni upravitelj prekršio.⁹¹ Kad štetu počine radnici koji su ostali na radu kod stečajnog dužnika, stečajni upravitelj odgovara samo ako je šteta nastala uslijed propusta u njegovom nadzoru.⁹²

Budući su štete u svezi s odgovornošću stečajnih upravitelja vrlo visoke,⁹³ stečajni je upravitelj obvezan neposredno nakon preuzimanja službe kod osiguravajućega društva sklopiti osiguranje od odgovornosti za sve rizike koji su povezani s njegovom djelatnošću u svakom stečajnom predmetu.⁹⁴ Najniža osigurana svota iznosi 50.000 KM.⁹⁵ Zakonska obveza osiguranja od odgovornosti jača povjerenje u određenu profesiju.⁹⁶

⁸⁵ BULJAN, *Stečajni upravitelj*, op. cit., str. 161.

⁸⁶ ČOLOVIĆ, MILIJEVIĆ, *Stečajni postupak*, op.cit., str. 45.

⁸⁷ HRASTINSKI JURČEC, *Pravni položaj stečajnoga upravitelja u stečajnim postupcima*, op.cit., str. 13.

⁸⁸ Iz sudske prakse: Tužitelj nije dokazao da je prvotuženi kao stečajni upravitelj zloupotrijebio svoj položaj kada su u tijeku stečajnog postupka angažirani pravnik za obavljanje tekućih poslova i osoba za vođenje knjigovodstvenih poslova, jer je zaključak o angažiranju tih osoba donio Odbor vjerovnika, a ne stečajni upravitelj. Obrazloženje: “Tužitelj u reviziji (kao i u žalbi) insistira na prigovoru da su tuženi kroz stečajni postupak pokazali nezainteresovanost i zloupotrebu prava u tom postupku, pa da u smislu čl. 26. Zakona o stečajnom postupku, stečajni upravitelj kao odgovorna osoba snosi posljedice nezakonitog postupanja u vezi sa čl. 154. ZOO, zbog čega su u obvezi naknaditi tužitelju prouzrokovanu štetu. Ovaj prigovor je cijenio drugostepeni sud i pravilno ustanovio da tužitelj u tom pravcu pravno relevantnim činjenicama nije dokazao da je prvotuženi kao stečajni upravitelj zloupotrijebio svoj položaj kada su u tijeku stečajnog postupka angažirani pravnik za obavljanje tekućih poslova i osoba za vođenje knjigovodstvenih poslova, jer je zaključak o angažiranju tih osoba donio Odbor povjerilaca, a ne stečajni upravitelj. Iz navedenih razloga po ocjeni i ovog suda nižestupanjski sudovi su opravdano odbili tužbeni zahtjev istaknut prema tuženim (članak 154. stavak 1. ZOO).” Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, Rev 17795/2012(2) od 16.4.2013. godine, dostupno na: <http://rsbih.paragraflex.com/WebParagrafBiH/>

⁸⁹ HRASTINSKI JURČEC, *Pravni položaj stečajnoga upravitelja u stečajnim postupcima*, op.cit., str. 14.

⁹⁰ ERAKOVIĆ, *Tijela stečajnog postupka*, op. cit., str. 88.

⁹¹ RADOVIĆ, *Stečajno pravo*, Knjiga prva, op.cit., str. 305.

⁹² MARKIĆ, *Gospodarska društva*, op. cit., str. 207.

⁹³ BULJAN, *Stečajni upravitelj*, op. cit., str. 164.

⁹⁴ Čl. 79., st. 3. ZS FBiH.

⁹⁵ DŽIDIĆ, Miroslav, MALETA, Nikolina, VIDIĆ, Marija, *Obvezna osiguranja od profesionalne odgovornosti u Bosni i Hercegovini*, Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse, Zbornik radova Šesnaestog međunarodnog savjetovanja „Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse“, Mostaru, 2018., str. 83. – 104.

⁹⁶ IVANČEVIĆ, *Osiguranje stečajnih upravnika od profesionalne odgovornosti*, op.cit., str. 264.

Stečajni sudac može, na prijedlog skupštine ili odbora vjerovnika i stečajnoga upravitelja, odrediti osiguranu svotu u većem iznosu od 50.000 KM uzimajući u obzir očekivanu stečajnu masu i posebne okolnosti stečajnoga postupka. Međutim, zakon ne definiše te posebne okolnosti iako je odgovornost sudca kod određivanja visine osigurane svote nesumljiva, posebice kad se radi o velikom broju vjerovnika i velikim iznosima potraživanja.⁹⁷

4.11. Nadzor nad radom stečajnoga upravitelja

Upravljanje imovinom i vršenje službe stečajnoga upravitelja podliježe pravnom nadzoru stečajnoga sudca. Stečajni sudac može u svako doba zahtijevati od stečajnoga upravitelja informaciju o tijeku stečajnoga postupka. Ako stečajni upravitelj ne dostavi stečajnomu sudcu tražene informacije i ako ne ispunjava obveze predviđene stečajnim zakonom, stečajni sudac može stečajnomu upravitelju, nakon prethodne opomene, izreći novčanu kaznu u iznosu od 1.700 KM do 5.000 KM. Protiv odluke stečajnoga sudca stečajni upravitelj ima pravo žalbe. Ako postoji opravdan razlog, stečajni sudac može stečajnoga upravitelja razriješiti dužnosti i imenovati drugoga stečajnoga upravitelja.⁹⁸ Stečajni će sudac razriješiti stečajnoga upravitelja s dužnosti ako je osuđen za kaznena djela zbog kojih ne bi mogao biti na Listi stečajnih upravitelja ili ako je protiv njega potvrđena optužnica za ta kaznena djela. Protiv rješenja stečajnoga sudca o razrješenju dužnosti stečajni upravitelj može izjaviti žalbu. Žalba na izrečenu novčanu kaznu i protiv rješenja o razrješenju dužnosti stečajnoga upravitelja ne odgađa izvršenje rješenja. Stečajni sudac pravomoćno rješenje o razrješenju stečajnoga upravitelja dostavlja Ministarstvu pravde Federacije BiH.

5. Povjerenik u predstečajnom postupku

Povjerenik je operativno tijelo u predstečajnom postupku,⁹⁹ kojeg imenuje stečajni sudac iz reda stečajnih upravitelja.¹⁰⁰ Sukladno čl. 27. ZS FBiH, tijela predstečajnog

⁹⁷ ČOLOVIĆ, MILIJEVIĆ, *Stečajni postupak*, op.cit., str. 45.

⁹⁸ Iz sudske prakse: Prvostupanjski sud je pravilnom primjenom odredbe članka 27. stavak 2. Stečajnog zakona odbacio zahtjev jednog od stečajnih vjerovnika za razrješenje stečajnog upravitelja, kao nedopušten, jer osim Odbora vjerovnika i Skupštine vjerovnika, takav zahtjev ne može ovlašteno podnijeti i neka treća zainteresirana osoba. Ako na temelju činjenica za koje je saznao iz predmetnog zahtjeva stečajnog vjerovnika, stečajni sudac ocijeni da imenovani stečajni upravitelj svoju dužnost ne obavlja uspješno ili da postoje drugi važni razlozi, može donijeti odluku o razrješenju stečajnog upravitelja po službenoj dužnosti. Predmet St-964/12 od 12. lipnja 2014. godine potvrđeno rješenjem Pž-6024/14 od 2. rujna 2014. Dostupno na: <http://sudovi.pravosu-dje.hr/tszag/index.php?linkID=48>, (19. lipnja 2019.).

⁹⁹ Predstečajni postupak je sudski postupak koji sud provodi prije pokretanja i vođenja stečajnog postupka radi financijskog i operativnog restrukturiranja dužnika.

¹⁰⁰ „Novi ZS FBiH sadrži zakonska rješenja nužna za otklanjanje štetnih posljedica u poslovanju po poslovne subjekte nastale kao rezultat pandemije izazvane coronavirusom (COVID-19). Glava III zakonskog teksta propisuje potpuno nova zakonska rješenja kojima se uvodi predstečajni postupak kao potpuno nova faza sudske postupka, a u cilju revitalizacije poslovnih subjekata koji se susreću s određenim poteškoćama u poslovanju, radi otklanjanja tih poteškoća kako bi poslovni subjekt ponovno nastavio sa normalnim radom.“ Iz Obrazloženja prijedloga za donošenje Zakona po hitnom postupku. Moramo istaknuti, kako je ova faza postupka u RS uvedena još 2016. godine. Međutim, zakonodavni okvir za stečajni postupak nije ranije unaprijeđen, iako je prema opredjeljenima iskazanima u strateškim i reformskim dokumentima to trebalo učiniti 2015., odnosno 2016. godine. Vidjeti: Izvješće revizije učinka, Efikasnost stečajnog postupka u Federaciji Bosne i Hercegovine, op. cit., str. 6.

postupka su sud i povjerenik. Odredbom čl. 29. ZS FBiH određeno je da su uvjeti za imenovanje povjerenika isti kao i uvjeti za imenovanje stečajnog upravitelja. Povjerenik prestaje obavljati dužnost na dan donošenja rješenja o potvrdi predstečajnog sporazuma ili na dan otvaranja stečajnog postupka.

Obveze povjerenika su da: a) ispita stanje imovine i poslovanje dužnika, b) sačini popis potraživanja vjerovnika, unese u tabelu prijavljenih potraživanja i zajedno sa pristiglim prijavama potraživanja i priložima, dostavi sudu radi objavljivanja na oglasnoj ploči suda, web stranici suda - elektronskoj ploči suda, u “Službenom novinama Federacije BiH” i na internet stranici FIA-e, u roku osam dana od dana isteka roka za prijavu potraživanja, c) sačini popis radnika stečajnog dužnika i obračuna njihova potraživanja sukladno propisima i upozna ih sa visinom potraživanja unesenih u tabelu prijavljenih potraživanja, č) dostavi sudu prikupljenu dokumentaciju koja se odnosi na potraživanja vjerovnika u roku od osam dana od dana isteka roka u kojem vjerovnici mogu osporiti prijavljena potraživanja, ć) objavi dokumentaciju koja naknadno pristigne, na oglasnoj ploči dužnika i/ili web stranici dužnika, d) izjasni se o potraživanjima, tj. da li prijavu potraživanja smatra osnovanom ili prijavu osporava, kao i razloge osporavanja prijave, te da unese podatke u tabelu prijavljenih potraživanja, dž) ospori potraživanja ako na temelju saopćenja vjerovnika ili iz nekog drugog razloga posumnja u njihovo postojanje, đ) nadgleda poslovanje dužnika, a posebno finansijsko poslovanje dužnika, stvaranje obveza prema trećim osobama, izdavanje sredstava osiguranja plaćanja, poslovanje u prodaji robe, odnosno usluga, pazeći pri tome da se ne oštećuje imovina dužnika, e) izvrši procjenu o stupnju namirenja povjeritelja u slučaju vođenja stečajnog postupka nad dužnikom, f) daje mišljenje o tome da li su ispunjeni uvjeti za zaključenje predstečajnog postupka i provodivosti predstečajnog postupka u praksi, g) povjerenik može angažirati revizora, vještaka ili drugog stručnjaka, h) podnese prijavu sudu ako dužnik postupa protivno odredbama stečajnog zakona, i) nadzire pravovremenost i potpunost namirenja troškova predstečajnog postupka, j) obavlja i druge poslove sukladno stečajnom zakonu.¹⁰¹ Odredbe ZS FBiH koje uređuju imenovanje, nadzor nad njegovim radom, odgovornost, nagrade i naknade troškova za rad stečajnog upravitelja primjenjuju se i na povjerenika.

Za predstečajne nagodbe je bitno navesti kako se sukladno čl. 32. ZS FBiH predstečajni postupak pokreće na prijedlog dužnika ili na prijedlog vjerovnika, ako je dužnik suglasan, pred nadležnim sudom koji provodi postupak. Ako prijedlog za pokretanje predstečajnog postupka podnese vjerovnik, dužan je uz prijedlog dostaviti i suglasnost dužnika. Također, značajno je navesti i odredbu čl. 52. ZS FBiH koji definira poslovanje dužnika tijekom predstečajnog postupka. Nakon podnošenja prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka do donošenja rješenja o potvrdi predstečajnog poravnjanja, odnosno rješenja o neprihvaćanju plana finansijskog i operativnog restrukturiranja, dužnik može obavljati samo plaćanja koja su nužna za redovito poslovanje. U tom razdoblju njegova sposobnost se ograničava jer ne može otuđivati, niti opterećivati svoju imovinu. Za sve pravne poslove koji su nužni za redovito poslovanje dužnik ima obvezu pribaviti prethodnu pismenu suglasnost povjerenika ili suda ako je povjerenik odlukom suda razriješen dužnosti. Pravni poslovi zaključeni bez te suglasnosti su ništavi. Suglasnost se daje u najkraćem roku, a najkasnije u roku od tri dana od dana podnošenja zahtjeva za pismenu suglasnost.

¹⁰¹ Čl. 30 ZS FBiH.

6. Stečajni upravitelji u postupcima stečaja banaka i društava za osiguranje

6.1. Stečaj banaka

Sukladno čl. 229. ZOB-a, prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad bankom može podnijeti samo Agencija za bankarstvo FBiH (FBA).¹⁰² FBA podnosi prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad bankom istovremeno sa oduzimanjem dozvole za rad banci, ako nisu ispunjeni uvjeti za restrukturiranje banke i kada utvrdi postojanje jednog od sljedećih razloga: a) ako je račun banke po nalogu vjerovnika u skladu sa zakonom kojim se uređuje provedba izvršenja na novčanim sredstvima blokiran duže od dva radna dana, b) ako je banka nesolventna ili postoje objektivne okolnosti na osnovu kojih se utvrđuje da će uskoro biti nesolventna ili c) ako FBA utvrdi da banka i pored naloženih mjera nadzora ili mjera koje je proveo eksterni upravnik ne ispunjava uvjete vezane za kapital, u skladu sa ZOB-om, i da procijeni da neće biti sposobna da ispunjava svoje dospjele novčane obaveze, a nisu ispunjeni uvjeti za likvidaciju. Iznimno, ako je nad bankom pokrenut postupak restrukturiranja, FBA podnosi prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u sljedećim slučajevima: a) kada je primjenom instrumenata restrukturiranja izvršen prijenos imovine i obveza banke, a FBA ocijeni da su tim prijenosom ispunjeni ciljevi restrukturiranja, b) kada u tijeku postupka restrukturiranja utvrdi da je potrebno osigurati dodatna sredstva za financiranje restrukturiranja, a ova sredstva ne budu osigurana, c) kada FBA ocijeni da se ciljevi restrukturiranja više ne mogu ispuniti.¹⁰³

Ako je FBA donijela odluku o podnošenju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka nad bankom u kojoj je imenovan eksterni upravitelj,¹⁰⁴ odnosno likvidator,¹⁰⁵ isti nakon dostavljanja obavještenja nastavlja sa radom i dužnostima do imenovanja stečajnog upravitelja.¹⁰⁶ Ako u trenutku donošenja odluke o pokretanju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka u toj banci nije bio imenovan eksterni upravnik, Agencija za bankarstvo FBiH će istovremeno imenovati eksternog upravnika. Eksterni upravitelj, odnosno likvidator, nakon dostavljanja obavještenja dužna su: a) zaštititi i održavati imovinu banke i b) na zahtjev stečajnog sudca ispitati mogu li se imovinom banke pokriti troškovi stečajnog postupka.

FBA je dužna nadležnom sudu podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka najkasnije slijedećeg radnog dana nakon donošenja odluke FBA o podnošenju prijed-

¹⁰² Agencija za bankarstvo Federacije BiH (FBA) kao samostalna, nezavisna i neprofitna institucija za nadzor i licenciranje banaka, osnovana je krajem 1996. godine. Više na službenoj stranici FBA: <https://www.fba.ba/bs/o-nama-1>, (5. 3. 2022.).

¹⁰³ O stečaju banaka više: RIZVANOVIĆ, Edin, NANIĆ, Arif, *Poslovno statusno pravo*, Službeni list BiH, 2018., str. 208. VIDIĆ, *Osnove stečajnog prava*, op. cit., str. 382. – 388.

¹⁰⁴ Sukladno čl. 171. ZOB, FBA može imenovati jednog ili više eksternih upravitelja u banci. Eksternog upravitelja imenuje i razrješava FBA. Za eksternog upravitelja može biti imenovana samo osoba koja je neovisna od banke, koje ima dobar poslovni ugled, odgovarajuće kvalifikacije, te mora ispunjavati iste uvjete kao i za imenovanje članova uprave banke. Za eksternog upravitelja banke ne može biti imenovana osoba koja je dioničar ili povezana osoba sa bankom ili član uže obitelji bilo koje od ovih odoba. Prava i obaveze eksternog upravitelja počinju danom donošenja rješenja o uvođenju eksternog upravitelja bez obzira na upis u registar društava. Eksterni upravitelj zastupa banku.

¹⁰⁵ Prema čl. 217. ZOB, banka obvezno imenuje jednog ili više likvidatora, koji su predloženi u zahtjevu za izdavanje prethodne suglasnosti za provedbu postupka dobrovoljne likvidacije, a na koji je FB dala suglasnost. Za likvidatora mogu biti imenovane samo osobe koje su neovisne od banke i ispunjavaju uvjete za imenovanje člana uprave banke.

¹⁰⁶ Čl. 233. ZOB.

loga za otvaranje stečajnog postupka nad bankom.¹⁰⁷ FBA u prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka navodi činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi postojanje nekog od stečajnih razloga. Kada FBA podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ne provodi se prethodni postupak. Stečajni sudac dužan je u roku od osam dana od dana prijema prijedloga za otvaranje stečajnog postupka zakazati ročište radi rasprave o uvjetima za otvaranje stečajnog postupka. Dužan je u roku od 30 dana od dana podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka ili odbiti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Sukladno čl. 235. ZOB-a za stečajnoga upravitelja banke imenuje se osoba koja, osim uvjeta predviđenih zakonom kojim se uređuje stečajni postupak, ima znanje i iskustvo iz oblasti bankarskoga poslovanja.

6.2. Stečaj društava za osiguranje

Najkasnije sedam dana od dana donošenja rješenja o pokretanju postupka prinudne likvidacije Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH¹⁰⁸ podnijet će prijedlog za otvaranje likvidacijskog postupka nadležnom sudu. Ako na osnovu podataka dobivenih tijekom prinudne likvidacije bude opravdano očekivati da se neće moći ispuniti svrha likvidacijskog postupka, Agencija za nadzor osiguranja može odmah zatražiti od nadležnog suda otvaranje stečajnog postupka nad društvom za osiguranje.¹⁰⁹ Ako likvidatori utvrde postojanje stečajnog razloga dužni su, bez odlaganja, podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijestiti Agenciju za nadzor osiguranja.¹¹⁰

Prijedlog za otvaranje stečaja, kao mjeru nadzora, podnosi Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH u sljedećim slučajevima:¹¹¹ ako na temelju izvješća iz čl. 161. st. 2. ZOS-a¹¹² procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave financijsko stanje nije poboljšalo te da društvo za osiguranje nije u stanju ispunjavati tekuće dospjele obveze, ako prilikom obavljanja nadzora nad društvom za osiguranje utvrdi postojanje kojeg od zakonom propisanih stečajnih razloga.

Kada prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka podnosi Agencija za nadzor, u prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka navest će se činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi postojanje stečajnih razloga. U prijedlogu za otvaranje stečajnoga postupka Agencija za nadzor može predložiti postavljanje privremenoga stečajnog upravitelja kao i druge mjere osiguranja koje smatra potrebnima kako bi se spriječilo da do donošenja odluke o otvaranju stečajnoga postupka ne nastupe takve promjene imovinskog položaja društva za osiguranje koje bi za osiguranike, korisnike osiguranja i oštećene osobe mogle biti nepovoljne.¹¹³ Ako je prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka

¹⁰⁷ Čl. 234. ZOB.

¹⁰⁸ Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH osnovana je Zakonom o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju kao samostalna i nezavisna neprofitna institucija (pravna osoba) Federacije koja ima regulatornu i nadzornu funkciju u oblasti privatnog osiguranja, a na dobrobit industrije osiguranja. Vidi više na službenoj stranici: <http://nados.ba/hr/o-nama/>, (5. 3. 2022.).

¹⁰⁹ Čl. 184. ZOS.

¹¹⁰ Čl. 191. ZOS.

¹¹¹ Čl. 192. ZOS.

¹¹² Sukladno čl. 161., st. 2. ZOS, posebna uprava dužna je u roku devet mjeseci nakon imenovanja posebne uprave predati Agenciji za nadzor izvješće o financijskom stanju i uvjetima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom zajedno sa ocjenom stabilnosti društva za osiguranje i mogućnosti za daljnje poslovanje društva za osiguranje.

¹¹³ Više: RIZVANOVIĆ, Edin, *Normiranje prestanka društava za osiguranje – primjer Federacije BiH*,

podnio drugi ovlašteni predlagač, a ne Agencija za nadzor, stečajni će sudac prijedlog dostaviti i Agenciji za nadzor.¹¹⁴

Stečajni će sudac prije imenovanja stečajnoga upravitelja društvu za osiguranje saslušati predstavnika Agencije za nadzor o ispunjavanju uvjeta osobe koja će biti imenovana za stečajnog upravitelja.¹¹⁵ Odnosno, stečajni upravitelji koji će biti imenovani u ovakvim postupcima trebaju imati znanje i iskustvo iz područja osiguranja.¹¹⁶

7. Zaključak

Stečajni zakoni trebaju osigurati transparentnost i predvidljivost postupaka u ostvarivanju rezultata koji su povoljni za očuvanje poslovanja i za omogućavanje druge prilike poduzetnicima ili kojima se dopušta učinkovito gašenje/likvidacija neodrživih društava. Nužno je smanjiti predugo trajanje postupaka u slučaju nesolventnosti, što za posljedicu ima pravnu nesigurnost za vjerovnike i ulagače te niske stope naplate.

Novim Zakonom o stečaju Federacije BiH se uređuje predstečajni postupak, kojim se uvodi financijsko i operativno restrukturiranje gospodarskih društava. U predstečajnom postupku omogućeno je nelikvidnom društvu da zaključi nagodbu s vjerovnicima u cilju lakšeg i povoljnijeg izmirenja novčanih obveza. Time bi se izbjegao stečaj društva i ono bi nastavilo poslovnu djelatnost, a vjerovnici bi bili namireni bolje nego u stečajnom postupku koji dugo traje i puno košta. Ova značajna novima ovisit će i od uloge stečajnih upravitelja jer se povjernik u ovom postupku bira iz reda stečajnih upravitelja.

Stečajni upravitelj sukladno stečajnom zakonu vodi poslove i zastupa stečajnoga dužnika, stoga se stečajni upravitelj smatra zakonskim zastupnikom stečajnoga dužnika dok u slučaju prodaje stečajnoga dužnika kao pravne osobe, stečajni bi upravitelj bio zakonski zastupnik stečajne mase. Stečajni sudac imenuje stečajnoga upravitelja rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka sukladno čl. 73. ZS FBiH. Stečajni sudac za stečajnog upravitelja može imenovati osoba koje se nalazi na Listi stečajnih upravitelja. Stečajni upravitelj je osoba koja vrši poslove u prikupljanju i unovčavanju imovine stečajnoga dužnika pod nadzorom stečajnoga sudca i odbora vjerovnika. Međutim, zakonodavac je i kod ove odredbe propustio regulirati, a u cilju transparentnosti, da se stečajni upravitelji imenuju metodom slučajnog odabira s Liste stečajnih upravitelja ili na neki drugi način. Ovako su nejasni kriteriji i ostavljeno je stečajnim sudcima da samostalno procjenjuju karakteristike prilikom imenovanja stečajnih upravitelja.

Prava stečajnog upravitelja određena su čl. 77. ZS FBiH. Za razliku od ranije odredbe čl. 25. ZSP FBiH koja je određivala i prava i obveze stečajnog upravitelja na nepotpun i nejasan način. U novom ZS FBiH obveze stečajnog upravitelja su regulirane čl. 78. Prema ranije važećom odredbom nije bilo uređeno uspostavljanje pretpostavki za provedbu kvalitetnog nadzora nad radom stečajnog upravitelja. Tako nije postojala obveza stečajnog upravitelja da stečajnom sudcu i drugim tijelima stečajnog postupka (odbor vjerovnika i skupština vjerovnika), kontinuirano u određenim vremenskim razmacima dostavlja izvješće o tijeku stečajnog postupka i stanju stečajne mase, niti su bile detaljnije precizirane informacije i dokumentacija koju je stečajni upravitelj bio dužan dostaviti. Čl. 78., st. 3. i st. 5. ZS FBiH daju temelj za učinkovit nadzor rada stečajnog upravitelja, što ranijim zakonskim odredbama nije bilo predviđeno. Uspostavlja se

Zbornik radova s V. međunarodnog savjetovanja, *Aktualnosti građansko procesnog prava – nacionalna i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća*, Split, 2019., str. 105.

¹¹⁴ Čl. 192. ZOS.

¹¹⁵ Čl. 193. ZOS.

¹¹⁶ Više: VIDIĆ, *Osnove stečajnog prava*, op. cit., str. 388. – 393.

sustav praćenja i evaluacije njihovog rada. Ako nije u mogućnosti zakonom propisane radnje provesti u roku, stečajni je upravitelj dužan o zaprjekama za provedbu tih radnji obavijesti stečajnoga sudca i odbor vjerovnik, odnosno skupštinu ako nije izabran odbor vjerovnika sukladno. Ranije zakonske odredbe, kao ni podzakonski akti nisu propisivali standarde upravljanja stečajnom masom. Standardizacija postupanja i potrebni obrasci potrebni su radi učinkovitosti i transparentnosti stečajnog postupka, ali i djelotvornijeg nadzora nad radom stečajnih upravitelja.

Smatramo kako je u novom zakonskom tekstu trebalo predvidjeti i Listu visoko kvalificiranih upravitelja koji bi imali višegodišnje iskustvo i specijalizirana znanja za stečajne sistemski važnih društava, specifičnih gospodarskih društava i restrukturiranja/preustroja čime bi se otklonili problemi koji mogu nastati u praksi. Budući sudci nadziru rad stečajnih upravitelja, učinkovitije i djelotvornije bi bilo kad bi se u Federaciji BiH oformili specijalizirani trgovački sudovi, te bi i sudci bili specijalizirani i sam nadzor nad radom stečajnih upravitelja bi bio djelotvorniji i s manje troškova.

Novi ZS FBiH je unaprijedio sveukupan status stečajnih upravitelja, ali ostaje za vidjeti hoće li se Lista stečajnih upravitelja redovito ažurirati, hoće li se poštivati obveza redovitih edukacija i kako će se provoditi sustav kontrole.

Stečajni upravitelj može voditi dva stečajna postupka istodobno. Nadležni sud uređuje i vodi evidenciju o otvorenim stečajnim postupcima, angažiranim upraviteljima i broju predmeta kojima su upravitelji zaduženi. Prema novom zakonu broj predmeta koji može voditi stečajni upravitelj je ograničen što do sada nije bio slučaj. Cilj je onemogućiti da jedan stečajni upravitelj vodi istovremeno više stečajnih postupaka. U Federaciji BiH jedan stečajni upravitelj je često služio kao upravitelj za previše gospodarskih društava, što je dovodilo do problema učinkovitosti i stvaralo percepciju o nedostatku integriteta u postupku izbora stečajnih upravitelja. Novim zakonskim odredbama bi se percepcija javnosti značajno trebala mijenjati jer će se onemogućiti situacije koje su ranije bile moguće, zbog nedostatka jasno definiranih kriterija za imenovanje stečajnih upravitelja događalo se da su pojedini stečajni upravitelji bili angažirani u značajno većem broju stečajnih predmeta u odnosu na druge stečajne upravitelje.

Bitno je istaknuti kako je prema novim odredbama zakona predviđena norma koja ranije postojala a koja je dovodila do toga da se stečajni postupci ne pokreću pravodobno. Naime, Financijsko - informatička agencija (FIA), na temelju podataka iz Jedinstvenog registra računa poslovnih subjekata, uspostavila je evidenciju o platežnoj nesposobnosti stečajnih dužnika. Stečajni dužnik je platežno nesposoban ako je njegov račun blokiran 60 dana neprekidno. FIA u skladu sa Zakonom o unutrašnjem platnom prometu vodi Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata u Federaciji BiH, na osnovu kojeg ima informacije o stanju računa poslovnih subjekata u realnom vremenu. Sukladno čl. 58. st. 15., 16. i 17. ZS FBiH kojim je utvrđeno da će se, ako stečajni dužnik, odnosno tijelo ovlašteno za zastupanje stečajnog dužnika, ne podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u roku od 60 dana od nastupanja platežne nesposobnosti, kazniti novčanom kaznom za prekršaj, da je tijelo ovlašteno za pokretanje prekršajnog postupka za ovaj utvrđeni prekršaj FIA, te da će FIA prekršajni postupak pokrenuti izdavanjem prekršajnog naloga ili podnošenjem zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom. Propisana novčana kazna je od 10.000 KM do 20.000 KM za prekršaj tijelu ovlaštenom za zastupanje stečajnog dužnika ako ne podnese prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u roku od 60 dana od dana nastupanja platežne nesposobnosti. FIA je već počela objavljivati relevantne akte na svojoj web stranici i na taj način povećala transparentnost u postupcima stečaja, te omogućila svim zainteresi-

ranim stranama da izvrše uvid i provjeru informacija od njihovog interesa. Ova novina će olakšati rad stečajnih upravitelja na način da će se povećati mogućnosti za provedbu preustroja stečajnih dužnika, ali i višeg stupnja namirenja vjerovnika.

Uz norme koje sankcioniraju nepravodobno pokretanje stečajnog postupka, nužna je kontinuirana edukacija svih sudionika kako bi se razvijala svijest o kulturi ranog djelovanja i koristile zakonske mogućnosti o sanaciji, odnosno restrukturiranju i preustroju stečajnih dužnika. U ovom procesu bitnu ulogu igraju stečajni upravitelji koji svojim sposobnostima određuju tijek stečajnih postupaka.

Edin RIZVANOVIĆ, PhD., Full Profesor
University of „Džemal Bijedić“ of Mostar, Faculty of Law
edin.rizvanovic@unmo.ba

Marija VIDIĆ, PhD., Associate Professor
University of Mostar, Faculty of Law
marija.vidic@pf.sum.ba

Marko BARIĆ, LL.M.,
[Agency for postal traffic of BiH](#)
Postgraduate doctoral student from legal sciences
at Faculty of Law University of Mostar
barichmarko@gmail.com

THE POSITION OF THE BANKRUPTCY TRUSTEE UNDER THE NEW LAW ON BANKRUPTCY PROCEEDING IN THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Summary: In their paper, the authors analyze the position of the bankruptcy trustee under the new Law on Bankruptcy Proceeding in the Federation of Bosnia and Herzegovina, which came into force on 15 July 2021. Bankruptcy trustee, as the operative body, has a central role in a bankruptcy proceeding, and the efficiency of a bankruptcy proceeding depends on his work. Bankruptcy trustee is the central operative body of a bankruptcy proceeding. The bankruptcy trustee position is a specific one because it combines within itself two functions. He is a bankruptcy proceeding body that has public powers and, under the law, he is also a debtor representative. Because of this specific position, it is of crucial importance in which way his work and supervision thereof are regulated. For the sake of strengthening the trust in the judicial system, selection and appointment of bankruptcy trustees should be transparent. Despite the fact that the new legal provisions have improved the overall position of bankruptcy trustees, the authors provide a critical review of issues that remained unregulated and would make the bankruptcy proceeding more transparent and more efficient.

Key words: bankruptcy, bankruptcy proceeding, interim bankruptcy trustee, bankruptcy trustee, trustee.